

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. gruodžio 23 d. Nr. V 2020/(34.70.E-3403)-429-60
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. liepos 16 d. įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrė pareiškėjo vairuojamas motoroleris *Piaggio Vespa* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir Y. Y. (Y. Y.) vairuojamas automobilis *Audi A2* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Per eismo įvykį buvo apgadintos abi transporto priemonės, pareiškėjas buvo sužalotas. Apie įvykį buvo informuotas automobilio *Audi A2* valdytojų civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – TPVCAPD) apdraudęs draudikas.

Gavęs pranešimą apie įvykį, draudikas pradėjo trijų žalos bylų administravimą: 1) Žalos byloje Nr. 2442314-1135831 sprendžiama dėl pareiškėjo transporto priemonei padarytą žalą atlyginančio draudimo išmokos (toliau – Motorolerio žalos byla); 2) žalos byloje Nr. 2442314-1135834 administruojama pareiškėjo daiktams (Turto žalos byla) padaryta žala (toliau – Žalos byla Nr. 2); 3) žalos byloje Nr. 2442640-1135850 – pareiškėjo asmeniui padaryta žala (toliau – Asmens žalos byla).

2020 m. liepos 20 d. Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas (toliau – Vilniaus apskrities VPK) draudikui išdavė pažymą apie įvykusį eismo įvykį (toliau – Pažyma Nr. 1), jame nurodytas eismo įvykio galima kaltininkė – Y. Y.

2020 m. rugpjūčio 11 d. Vilniaus apskrities VPK, nedalyvaujant administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui, surašė administracinio nusižengimo protokolą Nr. 10-ANR_P-62774-2020 (toliau – Protokolas) administracinėn atsakomybėn pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 417 straipsnio 3 dalį¹ ir 423 straipsnio 2 dalį² traukiamai Y. Y. Protokole buvo nustatyta administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo data.

2020 m. rugpjūčio 13 d. pareiškėjas Protokolą el. paštu persiuntė draudikui.

2020 m. rugpjūčio 14 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Motorolerio žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų nuostolio dydžiui ir įvykio aplinkybėms nustatyti: eismo priežiūros tarnybos pažymos; užpildyto prašymo išmokėti draudimo išmoką, nuostolio dydžio suderinimo.“

2020 m. rugpjūčio 15 d. į draudiką kreipėsi automobilio *Audi A2* draudėjas Q. Q. ir prašė nutraukti žalos bylų administravimą. Draudėjas nurodė, kad automobilio *Audi A2* vairuotoja

¹ ANK 417 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad „reikalavimo duoti kelią pradedant važiuoti, įvažiuojant į kelią, persirikiuojant ir kitaip keičiant važiavimo kryptį nevykdymas, įvažiavimas į priešpriešinio eismo juostą pažeidžiant Kelių eismo taisyklių reikalavimus, apsisukimas geležinkelio pervažose, vietose, kur kelio matomumas bent viena kryptimi mažesnis kaip 100 metrų, draudimo vairuotojams naudotis mobiliojo ryšio priemonėmis, kai jomis naudojamosi rankomis (išskyrus atvejus, kai stovinčios transporto priemonės variklis išjungtas), nesilaikymas užtraukia baudą vairuotojams nuo šešiasdešimt iki devyniasdešimt eurų.“

² ANK 423 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „nežymų kitų asmenų sveikatos sutrikdymą sukėlęs Kelių eismo taisyklių pažeidimas užtraukia baudą vairuotojams nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir neturintiems teisės vairuoti transporto priemonės asmenims – nuo šešių šimtų iki aštuonių šimtų penkiasdešimt eurų.“

nėra pripažinta kalta dėl eismo įvykio, įvykį sukėlė motorolerio *Piaggio Vespa* vairuotojas (pareiškėjas). Draudėjas taip pat nurodė apie pareiškėjo padarytą žalą pranešęs pareiškėjo civilinės atsakomybės draudikui ADB „Gjensidige“ (toliau – pareiškėjo draudikas).

2020 m. rugpjūčio 19 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Asmens žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų įvykio aplinkybėms nustatyti: negavome iš teisėsaugos institucijų dokumentų, patvirtinančių nustatytą kaltininką ir byloje priimtą procesinį sprendimą.“

2020 m. rugsėjo 12 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Turto žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų nuostolio dydžiui ir įvykio aplinkybėms nustatyti: policijos komisariato pažymos.“

Tos pačios dienos pranešimų pareiškėjas buvo informuotas ir apie Motorolerio žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų nuostolio dydžiui ir įvykio aplinkybėms nustatyti: eismo priežiūros tarnybos pažymos, užpildyto prašymo išmokėti draudimo išmoką.“

2020 m. rugsėjo 19 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Asmens žalos bylos eigą. Jame, taip pat kaip ir 2020 m. rugpjūčio 19 d. pranešime, nurodyta: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų įvykio aplinkybėms nustatyti: negavome iš teisėsaugos institucijų dokumentų, patvirtinančių įvykio aplinkybes, nustatytą eismo įvykio kaltininką ir byloje priimtą procesinį sprendimą.“

2020 m. spalio 13 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Turto žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta analogiška nepriimto sprendimo priežastis kaip ir 2020 m. rugsėjo 12 d. pranešime: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų nuostolio dydžiui ir įvykio aplinkybėms nustatyti: policijos komisariato pažymos.“

Tos pačios dienos pranešimu draudikas informavo pareiškėją ir apie Motorolerio žalos bylos eigą. Kaip ir 2020 m. rugsėjo 12 d. pranešime, draudikas nurodė: „Šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų nuostolio dydžiui ir įvykio aplinkybėms nustatyti: eismo priežiūros tarnybos pažymos, užpildyto prašymo išmokėti draudimo išmoką.“

2020 m. spalio 15 d. Vilniaus apskrities VPK priėmė nutarimą administracinio nusižengimo byloje Nr. 10-ANR_N-24174-2020 (toliau – Nutarimas), juo nutarė automobilio *Audi A2* vairuotojai skirti 220 Eur nuobaudą pagal ANK 417 straipsnio 3 dalį ir 423 straipsnio 2 dalį už Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 patvirtintų Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) 9, 101 ir 109 punktų pažeidimus. Nutarime, be kita ko, nurodyta, kad administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo metu dalyvavo automobilio *Audi A2* vairuotojos atstovas advokato padėjėjas Q. Q.³, kuris, be kita ko, teigė, kad motorolerio vairuotojas pažeidė KET 119, 125 ir 127 punktų reikalavimus, be to, jis galėjo išvengti susidūrimo. Įvertinus duomenis apie eismo įvykį, konstatuota, kad advokato padėjėjo pateiktas eismo įvykio vertinimas ir kaltinimai motorolerio vairuotojui yra nepagrįsti objektyviais įrodymais, o turimame eismo įvykio vaizdo įrašė užfiksuoti vaizdai tokį vertinimą paneigia. Taigi, nors automobilio *Audi A2* vairuotoja buvo pripažinta pažeidusi KET reikalavimus ir jai buvo paskirta nuobauda ANK nustatyta tvarka, jos atstovas akivaizdžiai nesutiko su tuo, jog dėl eismo įvykio kalta *Audi A2* vairuotoja. Nutarime taip pat nustatytas 20 dienų terminas skundui dėl institucijos nutarimo administracinio nusižengimo byloje pateikti.

Tą pačią dieną pareiškėjas Nutarimą el. paštu pateikė draudikui, tačiau šis nurodė, kad draudimo išmoka, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 16 straipsnio 1 dalį, mokama, jeigu transporto priemonės valdytojui atsiranda civilinė atsakomybė dėl trečiajam asmeniui padarytos žalos, taip pat paaiškino sprendimą priimsias tik Nutarimui įsiteisėjus. Atsakydamas į draudiko el. laišką, pareiškėjas nurodė, kad nutarimo administracinio nusižengimo byloje įsiteisėjimas nėra TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta draudimo išmokos mokėjimo sąlyga. Pareiškėjas teigė, kad draudimo išmoka pagal TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalį mokama, kai yra nustatytas draudžiamąjį įvykio faktas ir žalos dydis, o nukentėjęs trečiasis asmuo atsakingam draudikui pateikė turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus. Eismo įvykio kaltininkas

³ Šis asmuo taip pat yra ir automobilio *Audi A2* draudėjas.

ir draudžiamąjį įvykį faktas yra nustatyti, pareiškėjas yra pateikęs draudikui visą su įvykiu susijusią informaciją apie įvykį, todėl draudikas turi išmokėti draudimo išmoką.

2020 m. spalio 19 d. draudikas gavo dar vieną Vilniaus apskrities VPK pažymą apie eismo įvykį (toliau – Pažyma Nr. 2), joje, be kitų duomenų, nurodyta, kad automobilio *Audi A2* vairuotoja pripažinta pažeidusi KET 9, 101 ir 109 punktus ir pagal ANK 417 straipsnio 3 dalį ir 423 straipsnio 2 dalį jai paskirta nuobauda.

Nepaisydamas 2020 m. spalio 15 d. el. laiške nurodytos informacijos, kad draudimo išmokos gali būti išmokėtos tik įsiteisėjus Nutarimui, 2020 m. spalio 19 d. draudiko žalų vertintojas el. paštu informavo pareiškėją gavęs trūkštamus dokumentus Turto žalos byloje ir nurodė, kad draudimo išmoka bus išmokėta per tris darbo dienas. Tos pačios dienos pranešimu draudikas informavo pareiškėją priėmęs sprendimą Turto žalos byloje. Pranešime nurodyta: „informuojame, kad išmokame jums 902,12 Eur draudimo išmoką už 2020-07-26 <...> atsitikusį įvykį, kurio metu nukentėjo <...> jūsų turtas“. Vis dėlto minėtame pranešime nurodyta draudimo išmoka pareiškėjui nebuvo išmokėta ir dar tą pačią dieną draudikas el. paštu informavo pareiškėją, kad Nutarimas nėra įsiteisėjęs, jis neturi teisinės galios ir nereikia nustatyto draudžiamąjį įvykį fakto. Draudikas nurodė iš Nutarimo turinio matąs, kad automobilio *Audi A2* vairuotoja nesutinka su savo kalte, ir iš turimų duomenų negalys konstatuoti, kad draudžiamasis įvykis įvyko, nes neaišku, kurio eismo įvykio dalyvio veiksmai lėmė pareiškėjo patirtą žalą.

2020 m. spalio 20 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Asmens žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta: „šiuo metu sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, kadangi trūksta toliau nurodytų dokumentų, būtinų įvykio aplinkybėms nustatyti: negavome iš teisės saugos institucijų dokumentų, patvirtinančių įvykio aplinkybes, nustatytą eismo įvykio kaltininką ir administracinio nusižengimo byloje priimtą galutinį procesinį sprendimą (įsiteisėjusį).“

2020 m. spalio 20 d. pareiškėjas atsakė į draudiko 2020 m. spalio 19 d. el. laišką, jame nurodė, kad Nutarimo įsiteisėjimas neturi reikšmės draudimo išmokos mokėjimui. Anot pareiškėjo, jame nurodyti automobilio *Audi A2* vairuotojos argumentai, pateikti siekiant išvengti administracinės atsakomybės, buvo motyvuotai atmesti ir įrodyta vairuotojos kaltė dėl eismo įvykio. Pareiškėjas taip pat teigė, jog, pagal TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalį, draudikas turi teisę reikalauti nukentėjusio trečiojo asmens, kad šis gražintų neteisėtai gautą išmoką ar jos dalį, todėl išmokėjęs draudimo išmoką draudikas nenukentėtų. Be to, pareiškėjas nurodė, jog 2020 m. rugsėjo 19 d. pranešime apie Turto žalos bylos eigą buvo nurodyta, kad draudikas negavo įvykio aplinkybes, nustatytą įvykio kaltininką ir byloje priimtą sprendimą patvirtinančių dokumentų, tačiau nebuvo kalbama apie jokių sprendimų įsiteisėjimą. Be to, Turto žalos byloje draudikas priėmė sprendimą išmokėti draudimo išmoką, todėl neaišku, kodėl kitos žalų bylos administruojamos taikant skirtingus reikalavimus.

Taip pat 2020 m. spalio 20 d. draudikas kreipėsi į automobilio *Audi A2* draudėją ir pareiškėjos atstovą administracinio nusižengimo byloje dėl informacijos apie Nutarimo apskundimą pateikimo. Pastarasis nurodė, kad Nutarimas bus skundžiamas visose instancijose, nes įvykio kaltininkas yra motorolerį eismo įvykio metu vairavęs pareiškėjas.

2020 m. spalio 20 d. pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir rekomenduoti draudikui priimti sprendimus žalos bylose bei išmokėti draudimo išmokas. Pareiškėjas nurodė, kad draudikui buvo pateikti visi įstatymuose nurodyti ir draudiko reikalauti dokumentai, reikalingi įvykio faktui ir žalos dydžiui nustatyti, tačiau draudikas vengia priimti sprendimus ir išmokėti draudimo išmokas.

2020 m. spalio 21 d. draudikas atsakė į pareiškėjo 2020 m. spalio 20 d. el. laišką ir nurodė, kad tyrimas vis dar tęsiamas, todėl nėra pagrindo įvykį pripažinti draudžiamuoju. Draudikas nurodė, kad draudėjo automobilio vairuotoja nesutinka esanti kalta dėl eismo įvykio, todėl, draudiko turimais duomenimis, Nutarimas bus skundžiamas. Draudiko manymu, negalima teigti, jog neįsiteisėjusiu Nutarimu yra nustatytas draudžiamąjį įvykį faktas, nes neįsiteisėjęs Nutarimas neturi teisinės galios, nėra vykdytinas ir nesukelia jokių teisių ir pareigų kitiems asmenims. Draudikas paaiškino, kad Turto žalos byloje yra nustatytas nuostolių dydis, bet išmoka taip pat nebus mokama, ir nurodė apie žalos administravimo eigą informuosiąs teisės aktų nustatyta tvarka.

2020 m. lapkričio 3 d. Lietuvos bankas gavo draudiko atsiliepimą į pareiškėjo kreipimąsi. Draudikas nurodė peržiūrėjęs žalų bylų medžiagą ir nustatęs, kad žalų administravimas vyko pagal teisės aktų reikalavimus, o draudiko sprendimas nemokėti draudimo išmokos, kol neįsiteisėjo Nutarimas, yra pagrįstas ir teisingas.

Draudiko teigimu, draudimo išmoka mokama, kai nustatomas už žalos padarymą atsakingas asmuo, draudžiamąjį įvykio faktas, įvykio aplinkybės ir žalos dydis. Tam, kad įvykis būtų pripažintas draudžiamuoju pagal TPVCAPDĮ, svarbu nustatyti asmenį, kuriam dėl sukkelto eismo įvykio kyla civilinė atsakomybė. Civilinė atsakomybė gali būti nustatoma tiek pagal eismo įvykio deklaraciją, tiek kompetentingų valstybės institucijų (policijos ir (ar) teismų) sprendimais, todėl TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta draudiko teisė atidėti draudimo išmokos mokėjimą, jei draudžiamąjį įvykio pripažinimas priklauso nuo civilinės, administracinės ar baudžiamosios bylos baigties. Anot draudiko, už tokių bylų nagrinėjimą atsakingos institucijos, turinčios visą informaciją apie atitinkamus eismo įvykius (vaizdo įrašus, eismo įvykio vietos apžiūros duomenis, išsamius eismo įvykio dalyvių paaiškinimus, ekspertinius vertinimus ir kt.), priima pagrįstą sprendimą dėl eismo įvykio aplinkybių ir nustato, kurio iš eismo įvykio dalyvių veiksmai lėmė eismo įvykio kilimą ir eismo įvykio dalyviams padarytą žalą.

Draudikas nurodė nesutinkantis su tuo, jog neįsiteisėjęs Nutarimas nagrinėjamu atveju turi būti laikomas draudimo išmokos mokėjimo pagrindu vien dėl to, kad jame eismo įvykio kaltininke nurodyta automobilio *Audi A2* vairuotoja. Draudiko teigimu, Nutarime nustatytai eismo įvykio kaltininkei neigiant savo kaltę dėl eismo įvykio ir teigiant, kad eismo įvykį sukėlė pats motorolerį *Piaggio Vespa* vairavęs pareiškėjas, eismo įvykio dalyvių atsakomybės už eismo įvykį vertinimas ir sprendimo dėl draudimo išmokos mokėjimo priėmimas priklauso nuo administracinio nusižengimo bylos galutinės baigties, t. y. galutinio priimto sprendimo įsiteisėjimo. Įsiteisėjimo momentas, anot draudiko, su draudimo išmokos mokėjimo pagrindu siejamas ir TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalies nuostatoje, pagal kurią draudimo išmoka mokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos.

Draudikas teigė, kad pareiškėjo kreipimosi į Lietuvos banką metu ir draudiko atsiliepimo pateikimo metu Nutarimas dar nebuvo įsiteisėjęs ir galėjo būti apskųstas, tuomet eismo įvykio aplinkybės būtų vertinamos teisme. Draudikas nesutinka su tuo, kad neįsiteisėjęs Nutarimas patvirtina draudžiamąjį įvykio faktą, nes tik įsiteisėjęs nutarimas ar sprendimas turi juridinę galią ir sukelia teises bei pareigas byloje dalyvaujantiems ar kitiems asmenims.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo pateikto TPVCAPD 22 straipsnio 3 dalies aiškinimo, jog draudikas bet koku atveju galėtų reikalauti gražinti nepagrįstai išmokėtą draudimo išmoką, draudikas nurodė, kad minėtoje nuostatoje įtvirtinta draudiko teisė susigrąžinti draudimo išmokas iš trečiojo nukentėjusio asmens, jeigu jis pateikė klaidingą informaciją ir būtent dėl to buvo neteisingai apskaičiuota draudimo išmoka. Draudikas teigia, kad neturėtų teisinio pagrindo reikalauti gražinti draudimo išmoką, nepagrįstai išmokėtą nepasibaigus administracinio nusižengimo bylai. Draudikas rėmėsi kasacinio teismo išaiškinimu, pagal kurį draudikas turėtų vengti situacijų, kai draudimo išmoka mokama dėl draudimo sutartimi neprisimtos rizikos, ji nemažinama esant teisiniui pagrindui ją mažinti arba išmokama, nors yra pagrindas draudimo išmokos nemokėti.⁴ Be to, draudikas turi elgtis apdairiai ir rūpestingai, išmokėdamas draudimo išmoką įsitikinti, kad įvyko draudžiamasis įvykis, nustatyti realų patirtos žalos dydį ir tiek draudėjo, tiek trečiųjų asmenų atžvilgiu elgtis sąžiningai.⁵

Pasisakydamas dėl pareiškėjui išsiųsto 2020 m. spalio 19 d. pranešimo apie Turto žalos byloje priimtą sprendimą išmokėti draudimo išmoką, draudikas nurodė, kad šis pranešimas buvo išsiųstas per klaidą, nes buvo paruošti pranešimų ruošiniai, kurie būtų buvę išsiųsti įsiteisėjus Nutarimui.

Įvertinęs draudiko atsiliepime nurodytus nesutikimo su pareiškėjo kreipimusi motyvus, pareiškėjas 2020 m. lapkričio 6 d. pateikė Lietuvos bankui papildomus paaiškinimus. Pareiškėjas teigė nesutinkąs su draudiko argumentais ir nurodė, kad draudikas nepagrįstai teigė neva nepriėmęs sprendimo nė vienoje iš administruotų žalu bylų.

Anot pareiškėjo, draudikas yra pateikęs tris pranešimus apie Motorolerio žalos bylos eigą⁶, visą juose nurodytą informaciją gavęs, tačiau sprendimo dėl išmokos nepriėmė ir draudimo išmokos neišmokėjo. Taip pat tris pranešimus draudikas yra pateikęs apie Turto žalos bylos eigą⁷, gavęs tuos pačius dokumentus kaip ir Motorolerio žalos byloje, Asmens žalos byloje draudikas priėmė sprendimą išmokėti 902,12 Eur draudimo išmoką ir informavo ją pervedęs į pareiškėjo banko sąskaitą, tačiau draudimo išmoka iš tikrųjų nebuvo išmokėta. Tris pranešimus

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-188-687/2016.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-127/2013.

⁶ 2020 m. rugpjūčio 14 d., 2020 m. rugsėjo 12 d. ir 2020 m. spalio 13 d.

⁷ 2020 m. rugsėjo 12 d., 2020 m. spalio 13 d. ir 2020 m. spalio 19 d.

pareiškėjas teigė gavęs ir apie Asmens žalos bylos eigą⁸. Anot pareiškėjo, nors turėjo tuos pačius dokumentus kaip ir kitose žalų bylose, paskutiniame siųstame pranešime draudikas nurodė, kad sprendimui priimti trūksta įsiteisėjusio sprendimo administracinio nusižengimo byloje, nors tokių reikalavimų anksčiau nekėlė.

Pareiškėjo teigimu, susiklostė visi TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalyje įtvirtinti išmokos mokėjimo pagrindai, buvo nustatytas ir žalos dydis, ir draudžiamąjį įvykio faktas, ir visa tai patvirtina draudiko turimi dokumentai. Anot pareiškėjo, teisės aktuose nėra numatyta, kad civilinei atsakomybei kilti yra būtinas įsiteisėjęs policijos ar teismo sprendimas. Pažymyje Nr. 2 ir Nutarime, kuriuos draudikas turi, yra nurodytos eismo įvykio aplinkybės, nustatyta jo kaltininkė, Nutarimu buvo atmesti visi automobilio *Audi A2* vairuotojos ir (ar) jos atstovo prašymai ir nesutikimo su kalte motyvai, – to pakanka automobilio *Audi A2* vairuotojos civilinei atsakomybei konstatuoti. Pareiškėjas teigė nesuprantąs, kodėl draudikas 2020 m. spalio 20 d. kreipėsi į asmenį, kuris nėra nutarimu pripažintas eismo įvykio kaltininku ir net neturi teisės skųsti Nutarimo,⁹ ir nurodė, kad vien tik nustatyto eismo įvykio kaltininkės išreikštas nesutikimas ar ketinimas skųsti priimtą policijos nutarimą nėra įstatymuose numatytas teisėtas pagrindas draudikui nemokėti draudimo išmokos. Be to, pareiškėjas teigė, kad draudikas nepateikė jokių duomenų apie tai, nuo kokių teisme pradėtų civilinių, baudžiamųjų ar administracinių bylų baigties priklauso įvykio pripažinimas draudžiamuoju, todėl nesuprantama, kodėl draudikas remiasi TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalimi.

Pasisakydamas dėl draudimo išmokos išmokėjimo terminų, pareiškėjas teigė, kad, pagal TPVCAPDĮ 19 straipsnio 1 dalį, draudimo išmoka mokama ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pretenzijos dėl draudimo išmokos pateikimo dienos. Pareiškėjo vertinimu, draudikas yra praleidęs visus teisės aktuose nustatytus draudimo išmokos mokėjimo terminus, nes nuo pretenzijų pateikimo dienos yra praėję daugiau nei 3 mėnesiai. Draudikui 2020 m. spalio 15 d. buvo pateiktas Nutarimas, kuris buvo reikalingas draudžiamąjį įvykio faktui nustatyti, todėl draudikas turėjo išmokėti draudimo išmokas vėliausiai iki 2020 m. spalio 29 d.

Pasisakydamas dėl visų trijų dėl įvykio pradėtų žalų bylų administravimo, pareiškėjas nurodė, kad draudikas visose bylose skirtingai vertina tuos pačius dokumentus ir, sprenddamas dėl draudimo išmokų mokėjimo, suteikia jiems skirtingą reikšmę. Be to, anot pareiškėjo, draudiko poziciją apie neva per klaidą išsiųstą 2020 m. spalio 19 d. pranešimą apie priimtą sprendimą Turto žalos byloje paneigia tą pačią dieną vykęs el. susirašinėjimas su draudiko žalų vertintoju, kuris patvirtino gavęs reikalingus dokumentus ir nurodė, kad draudimo išmoka pareiškėją pasieks per 3 darbo dienas.

Pareiškėjas papildomai nurodė, kad automobilio *Audi A2* draudėjas buvo nepagrįstai kreipęsis į pareiškėjo draudiką, tačiau šis, gavęs Nutarimą, informavo nutraukęs žalos administravimą ir nereikalavo įsiteisėjusio Nutarimo, kaip to reikalauja draudikas.

2020 m. lapkričio 12 d. pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui draudiko 2020 m. lapkričio 11 d. pranešimo dėl Motorolerio žalos bylos eigos kopiją. Pranešime, kaip ir 2020 m. rugsėjo 12 d. ir 2020 m. spalio 13 d. pranešimuose, nurodyta, kad sprendimui priimti trūksta eismo priežiūros tarnybos pažymos ir užpildyto prašymo išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjas nurodė, kad pranešime nurodyti dokumentai minėtoje žalos byloje jau yra pateikti.

2020 m. lapkričio 13 d. pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė draudiko 2020 m. lapkričio 12 d. pranešimo dėl Turto žalos bylos kopiją. Šiame pranešime, kaip ir 2020 m. rugsėjo 12 d. ir 2020 m. spalio 13 d. pranešimuose, nurodyta, kad žalos byloje trūksta policijos komisariato pažymos. Pareiškėjas nurodė, kad minėtą dokumentą draudikas turi.

2020 m. lapkričio 20 d. Lietuvos banke buvo gauti draudiko atsikirtimai į pareiškėjo papildomus paaiškinimus, kartu su jais draudikas pateikė el. susirašinėjimo su policija duomenis, patvirtinančius, kad 2020 m. lapkričio 4 d. buvo gautas skundas dėl Nutarimo.

Be kitų, iš esmės pasikartojančių argumentų, draudikas nurodė, kad Nutarimas jau yra apskųstas ir gali būti pakeistas teismo sprendimu, todėl pareiškėjo argumentai, kad draudžiamąjį įvykio faktas yra nustatytas, yra nepagrįsti. Draudikas teigė nesuprantąs, kodėl turi įrodinėti, kad vyksta bylos nagrinėjimas teisme, nes Nutarimas buvo apskųstas, o pagal ANK 321 straipsnį, tai reiškia, kad byla perduota teismui.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo teiginių, jog kreipėsi į neva su eismo įvykiu ir jo vertinimu nesusijusį asmenį dėl Nutarimo apskundimo, draudikas paaiškino, kad šiuo klausimu kreipėsi į

⁸ 2020 m. rugpjūčio 19 d., 2020 m. rugsėjo 19 d. ir 2020 m. spalio 20 d.

⁹ Minėtas asmuo yra automobilio *Audi A2* valdytojų civilinės atsakomybės draudėjas pagal su draudiku sudarytą TPVCAPD sutartį ir Nutarime nurodytas automobilio *Audi A2* vairuotojos atstovas advokato padėjėjas.

draudėją, kuris, be kita ko, yra ir automobilio *Audi A2* vairuotojos atstovas. Draudikas taip pat nurodė, kad draudimo išmoka kol kas nėra mokama ne dėl išreikšto ketinimo skųsti dokumentą, o dėl to, kad Nutarimas nebuvo įsiteisėjęs, o šiuo metu yra realiai apskųstas.

Atsikirtimuose draudikas, be kita ko, nurodė negalintis vertinti pareiškėjo veiksmų ar jiems daryti kokią nors įtaką. Draudikas nurodė neabejojantis, kad tuo atveju, jeigu teismas nustatytų pareiškėjo kaltę dėl eismo įvykio kilimo, jo draudikas imtųsi administruoti žalą ir išmokėtų draudimo išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo teiginių dėl praleistų draudimo išmokos mokėjimo terminų, draudikas nurodė, kad TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jei išmoka mokama priėmus sprendimą baudžiamojoje, administracinėje ar civilinėje byloje, ji turi būti sumokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos. Tai reiškia, kad jokių terminų draudikas nėra praleidęs, be to, nuolat informuoja pareiškėją apie žalos bylų administravimo eigą.

Galiausiai draudikas nurodė pakartotinai nepasisakysiąs dėl pranešimo apie sprendimą išmokėti draudimo išmoką Turto žalos byloje, nes šio pranešimo pateikimo aplinkybes paaiškino atsiliepime.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir juos pagrindžiančius duomenis nustatyta, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos, kol Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka įsitesėjusiu procesiniu sprendimu bus nustatytas už eismo įvykį atsakingas asmuo, taip pat – dėl draudiko teikiamos informacijos apie žalos bylas teisingumo ir pagrįstumo.

Dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokos pagrįstumo

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuoja TPVCAPDĮ ir šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai. TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Pagal TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalį, draudikas arba Lietuvos transporto priemonių draudikų biuras (toliau – Biuras) moka išmoką, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui atsiranda civilinė atsakomybė.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas, jo atstovas pretenzijoms nagrinėti ar Biuras (išskyrus šio įstatymo 17 straipsnio 5 ir 6 dalyse, 18 ir 20 straipsniuose nurodytus atvejus) privalo išmokėti išmoką per 30 dienų nuo pretenzijos pateikimo dienos. Jei per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą neįmanoma iširti aplinkybių, būtinų draudžiamojo įvykio faktui ar žalos dydžiui nustatyti, išmoka mokama per 14 dienų, skaičiuojant nuo dienos, kai šias aplinkybes būtų įmanoma baigti tirti dedant reikiamas pastangas, tačiau ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pretenzijos pateikimo dienos (išskyrus atvejus, kai žalos atlyginimo nustatymas priklauso nuo sprendimo baudžiamojoje, administracinėje ar civilinėje byloje). Jei išmoka mokama priėmus sprendimą baudžiamojoje, administracinėje ar civilinėje byloje, ji turi būti sumokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalis). Atsakingas draudikas, jo atstovas pretenzijoms nagrinėti arba Biuras per 30 dienų (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju – per 3 mėnesius) nuo pretenzijos pateikimo dienos turi pateikti motyvuotą pasiūlymą dėl išmokos mokėjimo arba privalo pateikti pagrįstą atsakymą ir įrodymus, atleidžiančius nuo išmokos mokėjimo ar suteikiančius teisę mažinti išmoką (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 3 dalis).

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad išmoka mokama, kai yra nustatytas draudžiamojo įvykio faktas ir žalos dydis, jei teisės aktų nustatytais atvejais apie eismo įvykį buvo pranešta policijai, o nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė atsakingam draudikui arba Biurui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, laikėsi draudiko ar Biuro nurodymų, jeigu jie buvo duoti,

leido draudikui ar Biurui susipažinti su dokumentais, galinčiais įrodyti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį, taip pat suteikė galimybę ištirti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį, atsižvelgdamas į šio įstatymo 15 straipsnio nuostatas išsaugojo sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą tokį, koks jis buvo po eismo įvykio, ir pretenziją dėl padarytos žalos pateikė per šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą.

Žalos, padarytos eismo įvykio metu ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio padariny, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą dėl eismo įvykio, kuriam įvykus transporto priemonės valdytojui dėl nukentėjusiam trečiajam asmeniui padarytos žalos kyla civilinė atsakomybė ir pagal TPVCAPDĮ turi būti mokama draudimo išmoka, reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintos Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Taisyklių 17 punkte nustatyta, kad būtinos sąlygos įgyvendinant nukentėjusio trečiojo asmens reikalavimo teisę atlyginti žalą į atsakingą draudiką ar Biurą yra draudžiamojo įvykio fakto buvimas, žalos dydžio nustatymas ir ta aplinkybė, kad nukentėjusiam trečiajam asmeniui nėra atlyginta dėl eismo įvykio padaryta žala ar yra atlyginta tik dalis žalos. Pagal Taisyklių 18 punktą, atsakingas draudikas arba Biuras moka draudimo išmoką, neviršydamas TPVCAPDĮ 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, jeigu transporto priemonės valdytojui dėl padarytos žalos nukentėjusiam trečiajam asmeniui kyla civilinė atsakomybė.

Taisyklių 47 punkte įtvirtinta TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalį iš esmės atkartojanti nuostata, pagal kurią draudimo išmoka mokama, kai nustatomas už žalos padarymą atsakingas asmuo (išskyrus TPVCAPDĮ 16 straipsnio 2 dalyje ir 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytus atvejus), draudžiamojo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis. Taisyklių 48 punkte įtvirtinta, kad draudikas ar TPVCAPDĮ nustatytais atvejais Biuras privalo išmokėti draudimo išmoką per 30 dienų nuo pretenzijos atlyginti žalą pateikimo dienos. Jei per šį terminą neįmanoma ištirti aplinkybių, būtinų draudžiamojo įvykio faktui ar žalos dydžiui nustatyti, draudimo išmoka išmokama per 14 dienų, skaičiuojant nuo tos dienos, kai šias aplinkybes būtų įmanoma baigti ištirti dedant reikiamas pastangas, tačiau ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pretenzijos pateikimo dienos (išskyrus atvejus, kai žalos atlyginimo nustatymas priklauso nuo sprendimo baudžiamojoje, administracinėje ar civilinėje byloje). Priėmus sprendimą baudžiamojoje, administracinėje ar civilinėje byloje, draudimo išmoka turi būti išmokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos.

Vertinant TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalyje ir Taisyklių 47 punkte nurodytus draudimo išmokos mokėjimo pagrindus, pažymėtina, kad šalys nesiginčija dėl to, ar pareiškėjas pateikė draudikui visus turimus duomenis apie eismo įvykį ar jam padarytą žalą ar dėl kitų aplinkybių, susijusių su trečiojo nukentėjusio asmens pareigų, įtvirtintų TPVCAPD ir Taisyklėse, vykdymu. Tarp šalių taip pat nėra ginčo dėl to, kad pareiškėjas dėl eismo įvykio patyrė žalą (buvo apgadinti pareiškėjo daiktai, transporto priemonė, pats pareiškėjas buvo sužalotas). Tačiau šalys nesutaria dėl to, ar galima laikyti nustatytu draudžiamojo įvykio faktą, taip pat dėl TPVCAPDĮ nustatytų draudimo išmokos mokėjimo terminų taikymo.

Pareiškėjo nuomone, Protokole ir Nutarime, taip pat Pažymoje Nr. 1 ir Pažymoje Nr. 2 yra nurodyta eismo įvykio kaltininkė, kuriai kyla civilinė atsakomybė dėl pareiškėjui padarytos žalos, todėl draudžiamojo įvykio faktas buvo nustatytas ir draudikas turėjo išmokėti pareiškėjui jo patirtą žalą atlyginančias draudimo išmokas. Draudikas su pareiškėjo teiginiais nesutiko ir nurodė negalintis draudžiamojo įvykio fakto laikyti nustatytu neįsiteisėjusio Nutarimo pagrindu, nes neturi jokios juridinės galios, be to, yra apskųstas, o bylos nagrinėjimas tęsis bendrosios kompetencijos teisme. Anot draudiko, kitam eismo įvykio dalyviui ginčijant savo kaltę ir nesant įsiteisėjusio galutinio sprendimo administracinio nusižengimo byloje, nėra galimybės įsitikinti, kad dėl eismo įvykio kalta būtų automobilio *Audi A2* vairuotoja, ir konstatuoti jos civilinės atsakomybės. Pareiškėjas taip pat teigė, kad draudikas turėjo išmokėti draudimo išmoką per ne ilgesnį nei trijų mėnesių terminą, tačiau draudikas su pareiškėju nesutiko ir teigė, kad nagrinėjamu atveju draudimo išmoka turi būti mokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo gavimo dienos.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus paaiškinimus ir juos pagrindžiančius duomenis, taip pat TPVCAPDĮ ir Taisyklėse įtvirtintą draudžiamojo įvykio apibrėžimą, draudžiamojo įvykio nustatymą ir draudimo išmokos mokėjimo pagrindus ir draudimo išmokos mokėjimo terminus reglamentuojančius teisės aktus, draudiko sprendimas nemokėti draudimo išmokų, kol bus priimtas ir įsiteisės galutinis sprendimas administracinio nusižengimo byloje, laikytinas pagrįstu.

Pirmiausia pažymėtina, kad draudimo išmoka mokama, kai yra nustatytas, be kita ko,

draudžiamąjį įvykio faktas (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalis ir Taisyklių 47 punktą). TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje draudžiamasis eismo įvykis apibrėžiamas kaip eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti mokama draudimo išmoka. Pagrindinė draudžiamąjį įvykio, kuriam įvykus mokama draudimo išmoka TPVCAPDĮ nustatyta tvarka, sąlyga – asmens, kuriam valdant ar naudojant transporto priemonę buvo padaryta žala tretiesiems asmenims, civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalis). Taigi, draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo padarytą žalą, atsirastų tik nustačius automobilio *Audi A2* vairuotojos civilinę atsakomybę už eismo įvykio metu padarytą žalą, t. y. jos neteisėtus veiksmus, padarytą žalą, priežastinį neteisėtų veiksmų ir žalos ryšį bei kaltę (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai).

Pažymėtina, kad įvykio, kurį prašoma pripažinti draudžiamuoju, aplinkybių vertinimas ir atitinkamai draudžiamąjį arba nedraudžiamąjį įvykio nustatymas yra susiję su teisės aktuose įtvirtintų draudiko teisių ir pareigų įgyvendinimu. Draudikas, gavęs teisės aktuose nustatytos formos pretenziją dėl žalos, padarytos TPVCAPD sutartimi apdraustos transporto priemonės valdytojo, atlieka žalos administravimą (TPVCAPD 19 straipsnio 16 dalis, Taisyklių 6, 26-37 punktai ir kt.) ir priima sprendimus, susijusius su draudimo išmokų mokėjimu ir (ar) nemokėjimu. Kartu pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo, kurio nuostatos TPVCAPDĮ reglamentuojamiems santykiams taikomos tiek, kiek jos nėra apibrėžtos TPVCAPDĮ, 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte yra įtvirtinta draudiko pareiga įsitikinti draudžiamąjį įvykio faktu. Pagal minėtą nuostatą, draudikas neturi teisės mokėti draudimo išmokos (taip pat ir atsisakyti ją mokėti) neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Taigi, priimdamas sprendimą mokėti draudimo išmoką TPVCAPDĮ nustatyta tvarka, draudikas turi būti įsitikinęs, kad jo apdraustos transporto priemonės valdytojui kilo civilinė atsakomybė dėl pretenziją pateikusiam asmeniui padarytos žalos.

Įvertinus šalių pateiktus duomenis nustatyta, kad draudikas neneigia savo pareigos mokėti draudimo išmoką tuo atveju, jeigu automobilio *Audi A2* vairuotoja būtų pripažinta kalta sukėlusiai eismo įvykį. Tačiau draudikas teigia laikinai negalįs priimti sprendimo mokėti draudimo išmokas, nes negali įsitikinti draudžiamąjį įvykio fakto buvimu, t. y. tuo, kad automobilio *Audi A2* vairuotojai kilo civilinė atsakomybė dėl pareiškėjui padarytos žalos ir atitinkamai atsirado pareiga tokią žalą atlyginti.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisės aktai nedraudžia draudikui priimti sprendimo dėl draudimo išmokos ir vykstant administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimui, kurio metu sprendžiama eismo įvykio dalyvių veiksmų atitiktis KET reikalavimams ir nuobaudų skyrimas pagal ANK nuostatas, tačiau, turėdamas abejonių dėl eismo įvykio, kurį prašoma pripažinti draudžiamuoju, tikrojo kaltininko, draudikas turi ne tik teisę, bet ir pareigą įsitikinti draudžiamąjį įvykio fakto buvimu (apdraustos transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė).

Iš pateiktų duomenų matyti, kad dar 2020 m. rugpjūčio 15 d. automobilio *Audi A2* draudėjas ir vairuotojos atstovas administracinio nusižengimo byloje kreipėsi į draudiką su prašymu nutraukti žalos bylų administravimą ir teigė, kad eismo įvykį lėmė ne *Audi A2* vairuotojos, o paties pareiškėjo neteisėti veiksmai. Iš Nutarimo turinio matyti, kad draudėjas, atstovaudamas automobilio *Audi A2* vairuotojai, nagrinėjant administracinio nusižengimo bylą taip pat laikėsi pozicijos, kad pats pareiškėjas pažeidė KET 119, 125 ir 127 punktų reikalavimus, be to, jis galėjo išvengti susidūrimo. Priėmus Nutarimą draudikas papildomai kreipėsi į draudėją, siekdamas išsiaiškinti, ar su Nutarime nustatyta automobilio *Audi A2* vairuotojos kalte sutinkama ir ar Nutarimas bus skundžiamas, draudėjas patikino, kad sprendimai bus skundžiami „visose instancijose“. Lietuvos banko vertinimu, esant aiškiems prieštaravimams dėl Nutarime nustatytų eismo įvykio aplinkybių vertinimo teisingumo, draudikas, siekdamas įsitikinti draudžiamąjį įvykio fakto buvimu, pagrįstai nusprendė draudimo išmoką mokėti tik įsiteisėjus minėtos vairuotojos kaltę patvirtinančiam Nutarimui.

Pažymėtina, kad teisės aktai nedraudžia draudikui draudžiamąjį įvykio fakto nustatymo sieti su nagrinėjama administracine byla. Atvirkščiai, pagal TPVCAPDĮ 19 straipsnio 2 dalį, išmoka, kuri mokama priėmus sprendimą baudžiamajame, administraciniame ar civiliniame byloje, turi būti sumokama per 14 dienų nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos. Ši nuostata ne tik suponuoja draudiko teisę tuo atveju, jeigu abejojama dėl įvykio aplinkybių ar jo kaltininko, sprendimą priimti remiantis sprendimu civiliniame, baudžiamajame ar administraciniame procese, joje taip pat įtvirtintas 14 dienų išmokos mokėjimo terminas, skaičiuojamas ne nuo bet kokio, o nuo įsiteisėjusio sprendimo, nuosprendžio ar nutarimo gavimo dienos. Analogiška nuostata įtvirtinta ir Taisyklių 48 punkte. Be to, minėtose nuostatose

įtvirtinta maksimalaus 3 mėnesių draudimo išmokos mokėjimo termino išimtis, t. y., kai draudiko sprendimas siejamas su sprendimu baudžiamojoje, civilinėje ar administracinėje byloje, bendras maksimalus 3 mėnesių terminas nėra taikomas.

Minėtų aplinkybių kontekste atmestini pareiškėjo kreipimosi argumentai dėl neįsiteisėjusio Nutarimo teisinės reikšmės. Kaip matyti, tuo atveju, kai draudimo išmokos mokėjimas priklauso nuo sprendimo baudžiamojoje, civilinėje ar administracinėje byloje, ji mokama sprendimui įsiteisėjus. Be to, neįsiteisėjęs nutarimas, sprendimas ar kitoks teisės aktas nesukelia jos šalims teisių ir pareigų ir neturi teisinės galios. Be to, Lietuvos bankas neturi pagrindo daryti išvadą, kad draudikas, nusprendęs draudimo išmoką išmokėti tik įsitikinęs automobilio *Audi A2* vairuotojos civilinės atsakomybės, atitinkamai – draudžiamojo įvykio, faktais, nesilaikė teisės aktuose įtvirtintų draudimo išmokos mokėjimo pagrindų ar praleido draudimo išmokos mokėjimo terminus. Administracinėje nusižengimo byloje priimtas Nutarimas pareiškėjo kreipimosi į Lietuvos banką metu nebuvo įsiteisėjęs, todėl teisės aktuose įtvirtintas 14 dienų terminas, skaičiuojamas nuo tokio dokumento įsiteisėjimo, taip pat nebuvo praėjęs.

Be kita ko, svarbu pažymėti ir tai, kad Nutarimas, kuriuo automobilio *Audi A2* vairuotojai buvo pritaikyta ANK numatyta atsakomybė, šalių ginčo nagrinėjimo Lietuvos banke metu buvo apskūstas. Vieši Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenys patvirtina, kad Vilniaus miesto apylinkės teisme yra nagrinėjama administracinio nusižengimo byla Nr. II-638-818/2020 pagal skundą dėl Nutarimo panaikinimo. Vilniaus miesto apylinkės teismas, išnagrinėjęs bylą, gali pripažinti automobilio *Audi A2* vairuotoją kalta dėl administracinio nusižengimo padarymo ir skirti jai administracinę nuobaudą, nutraukti administracinio nusižengimo teiseną arba grąžinti bylą institucijai administracinio nusižengimo tyrimui atlikti, kai yra esminių įrodymų trūkumų, kurių negalima nustatyti teisme, tačiau administracinio nusižengimo faktas nekelia abejonių (ANK 635 straipsnis). Taigi, administracinio nusižengimo teiseną, be kita ko, gali būti nutraukta Nutarime nurodytas eismo įvykio aplinkybes ar jų vertinimą laikant nepagrįstais.

Nustatytos aplinkybės rodo, kad, kitaip, nei teigė pareiškėjas, draudikas sprendimo dėl draudimo išmokos tiek pareiškėjo kreipimosi į Lietuvos banką metu, tiek administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimui persikėlus į Vilniaus miesto apylinkės teismą nėra priėmęs ne dėl subjektyvaus automobilio *Audi A2* vairuotojos nesutikimo su eismo įvykio aplinkybėmis, o dėl objektyvių faktų, t. y. neįsiteisėjusio ir jau apskūsto Nutarimo.

Reikalavimą išmokėti draudimo išmokas pareiškėjas, be kita ko, grindė TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalimi. Šioje nuostatoje įtvirtinta, kad, jeigu draudikui išmokėjus išmoką arba jos dalį nukentėjusiam trečiajam asmeniui paaiškėja, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė klaidingą informaciją ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota ir neteisėtai išmokėta išmoka ir atlyginta žala arba nukentėjusiam trečiajam asmeniui žala privalo atlyginti už žalos padarymą atsakingi asmenys, draudiko reikalavimu nukentėjęs trečiasis asmuo privalo grąžinti neteisėtai gautą išmoką ar jos dalį. Anot pareiškėjo, išmokėjęs draudimo išmoką ir paaiškėjęs, kad dėl eismo įvykio yra kaltas pats pareiškėjas, draudikas galėtų reikalauti jas grąžinti ir nepatirtų jokių praradimų. Tačiau, Lietuvos banko vertinimu, TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta draudiko teisė reikalauti nukentėjusio trečiojo asmens grąžinti išmokėtas draudimo išmokas nepaneigia Draudimo įstatyme įtvirtinto draudimo mokėti draudimo išmoką neįsitikinus, kad draudžiamasis įvykis iš tiesų įvyko (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 1 punktą) bei TPVCAPDĮ nustatytų išmokos mokėjimo pagrindų.

Tai, kad draudikas turi teisę reikalauti grąžinti išmokėtą draudimo išmoką, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo pateikia klaidingą informaciją ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota ir neteisėtai išmokėta draudimo išmoka, nereiškia draudiko prievolės mokėti draudimo išmoką galimai nuo draudiko apdraustos transporto priemonės valdytojo veiksmų nukentėjusiam trečiajam asmeniui, neįsitikinus, kad valdytojui iš tikrųjų kilo civilinė atsakomybė dėl trečiajam asmeniui padarytos žalos. Toks suabsoliutintas TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalies aiškinimas, Lietuvos banko vertinimu, prieštarautų draudimo paslaugos esmei ir draudimo tikslui. Be to, kaip minėta, TPVCAPDĮ ir Taisyklėse draudžiamojo įvykio fakto nustatymas siejamas ir su sprendimais baudžiamosiose, civilinėse ir administracinėse bylose, nes būtent šiose bylose gali būti tiriamos civilinei atsakomybei nustatyti reikšmingos aplinkybės. Įpareigotas mokėti draudimo išmoką anksčiau, nei galima įsitikinti, jog įvykis yra draudžiamasis, draudikas būtų priverstas prisiimti draudimo sutartyje ir (ar) teisės aktuose neapibrėžtas rizikas.

Papildomai pažymėtina tai, kad sprendžiant šalių ginčą neturi teisinės reikšmės aplinkybė, jog pareiškėjo draudikas, anot pareiškėjo, nutraukė žalos administravimą, pradėtą

pagal automobilio *Audi A2* draudėjo pranešimą apie tą patį ginčo įvykį. Tai, kad pareiškėjo draudikas atsisakė administruoti žalą ar mokėti draudimo išmoką automobilio *Audi A2* savininkui, savaime neįpareigoja draudiko mokėti draudimo išmoką pareiškėjui.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus duomenis, susijusius su draudiko sprendimo laikinai (kol nėra įsiteisėjusio sprendimo) nemokėti draudimo išmokos pagrįstumu, taip pat TPVCAPDĮ ir Taisyklių nuostatas, apibrėžiančias draudimo išmokos mokėjimo terminus, konstatuotina, kad šiuo konkrečiu atveju draudikas pagrįstai neišmokėjo draudimo išmokos. Draudikas draudimo išmoką gali mokėti tik įsitikinęs draudžiamąjį įvykio fakto buvimu (draudėjo ar apdraustųjų civiline atsakomybe), todėl, atsižvelgęs į vykstantį administracinio pažeidimo nagrinėjimo procesą ir *Audi A2* vairuotojos bei draudėjo, atstovavusio vairuotojos interesams policijai nagrinėjant administracinio nusižengimo bylą, aiškų nesutikimą su Nutarime nustatytomis eismo įvykio aplinkybėmis, pagrįstai tęsia Motociklo žalos, Turto žalos ir Asmens žalos bylų administravimą, iki kol įsiteisės teisės aktų nustatyta tvarka priimtas sprendimas.

Dėl žalos administravimo veiksmų

Kreipimesi pareiškėjas teigė, kad draudikas, dėl to paties įvykio pradėjęs administruoti tris skirtingas žalos bylas, jose skirtingai vertina tuos pačius su įvykiu susijusius dokumentus, pranešimuose apie žalos bylų nagrinėjimo eigą nurodo neturintis dokumentų, kurie draudikui iš tikrųjų yra pateikti, taip pat informavo pareiškėją apie Turto žalos byloje priimtą sprendimą, tačiau draudimo išmokos neišmokėjo. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad draudikas nepagrįstai 2020 m. spalio 19 d. pranešimą apie Turto žalos byloje priimtą sprendimą vertino kaip išsiųstą per klaidą neva dėl to, kad buvo paruoštas pranešimo ruošinys, kuris būtų buvęs išsiųstas, jeigu Nutarimas būtų įsiteisėjęs.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad dėl vieno eismo įvykio draudikas užvedė tris skirtingas žalų bylas, joms visoms buvo suteikti skirtingi numeriai. Motorolerio žalos byloje atliekami žalos administravimo veiksmai susiję su tiesiogiai transporto priemonei padarytą žalą atlyginančia draudimo išmoka, Turto žalos byloje – su draudimo išmoka, atlyginančia pareiškėjo daiktams (telefonui, šalmui) padarytą žalą, Asmens žalos byloje – su draudimo išmoka, atlyginančia su pareiškėjo asmeniu tiesiogiai susijusią žalą (sveikatai padaryta žala, neturtinė žala, negautos pajamos ir kt.).

Iš bylos duomenų matyti, kad apie Motorolerio žalos bylos eigą iki kreipimosi į Lietuvos banką dienos pareiškėjas buvo informuotas 2020 m. rugpjūčio 14 d., 2020 m. rugsėjo 12 d. ir 2020 m. spalio 13 d. pranešimais. Apie Turto žalos bylos eigą pareiškėjas buvo informuotas 2020 m. rugsėjo 12 d., 2020 m. spalio 13 d. ir 2020 m. spalio 19 d. pranešimais, kuriuose buvo informuotas apie apskaičiuotą ir išmokamą 902,12 Eur draudimo išmoką. Pranešime nurodyta, kad draudimo išmoka pervesta į pareiškėjo banko sąskaitą. Apie Asmens žalos bylos eigą pareiškėjas buvo informuotas 2020 m. rugpjūčio 19 d., 2020 m. rugsėjo 19 d. ir 2020 m. spalio 20 d. pranešimais.

Įvertinus visų pranešimų turinį matyti, kad juose ne visada sutampa pareiškėjui nurodoma informacija apie žalos bylose atliktus veiksmus, taip pat ne visada nurodoma tokia pati informacija apie sprendimui priimti trūkstantis dokumentus. Taip pat pažymėtina tai, jog 2020 m. spalio 19 d. pareiškėjas buvo informuotas apie priimtą sprendimą ir išmokėtą draudimo išmoką Turto žalos byloje. Draudikas teigė, kad šis pranešimas buvo išsiųstas per klaidą neva dėl to, kad buvo parengtas pranešimo ruošinys tam atvejui, jeigu įsiteisės Nutarimas. Tačiau pareiškėjo pateikti el. susirašinėjimo duomenys rodo, kad draudiko darbuotojas tą pačią dieną buvo asmeniškai informavęs pareiškėją, kad bus išmokėta draudimo išmoka, susijusi su Turto žalos byla. Taigi, galima daryti prielaidą, kad draudikas minėtą pranešimą galimai išsiuntė darbuotojui priėmus bendra draudiko pozicija nepagrįstą sprendimą, o ne per tariamą klaidą, neva paruošus išankstinį pranešimą. Vis dėlto tą pačią dieną pareiškėjas buvo informuotas, kad draudimo išmoka nebus pervesta dėl neįsiteisėjusio Nutarimo.

Taip pat pažymėtina, kad, jau pradėjus ginčo nagrinėjimą Lietuvos banke, 2020 m. lapkričio 11 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie Motorolerio žalos bylos eigą. Pranešime nurodyta, kad sprendimas dėl draudimo išmokos šiuo metu nėra priimtas, nes trūksta eismo priežiūros tarnybos pažymos ir užpildyto prašymo išmokėti draudimo išmoką. 2020 m. lapkričio 12 d. pareiškėjui buvo pateiktas pranešimas apie Turto žalos administravimo eigą, jame nurodyta, kad sprendimas dėl draudimo išmokos nepriimtas, nes trūksta policijos komisariato pažymos. Taigi, nors iš bylos duomenų ir draudiko pozicijos matyti, kad sprendimai visose žalų bylose nėra priimti dėl to, kad nėra įsiteisėjusio sprendimo administracinio

nusižengimo byloje, o ir 2020 m. lapkričio 20 d. pranešime dėl Asmens žalos bylos eigos nurodyta, kad sprendimui priimti trūksta įsiteisėjusio sprendimo administracinio nusižengimo byloje, draudikas pranešimuose apie Motorolerio žalos bylos ir Turto žalos bylos eigą nurodo, kad sprendimui priimti trūksta eismo priežiūros tarnybos pažymos, o ne įsiteisėjusio procesinio sprendimo.

Pažymėtina, kad draudikui, kaip profesinę veiklą vykdančiam profesionaliam finansų rinkos dalyviui, yra keliami aukštesni atidumo, rūpestingumo ir sąžiningumo reikalavimai. Draudikas, vykdydamas draudimo veiklą, privalo maksimaliai atidžiai ir rūpestingai įgyvendinti savo teise ir pareigas. Nagrinėjamu atveju pareiškėjui siųstų pranešimų turinys kelia abejonių dėl vienodo visose trijose žalos bylose pateiktų dokumentų vertinimo, o dėl draudiko neatidumo pareiškėjui galėjo būti sukurtas lūkestis, kad draudimo išmokos bus išmokėtos anksčiau, nei įsites Nutarimas ar pasibaigs visa administracinio nusižengimo procedūra. Atsižvelgiant į tai, kad visos žalos bylos administruojamos pagal TPVCAPDĮ ir dėl to paties įvykio, draudikas turėtų siekti teikti kuo tikslesnę ir aiškesnę informaciją apie žalos bylų eigą, vengti galimo nukentėjusio trečiojo asmens suklaidinimo tikimybės.

Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Lietuvos bankas sutinka su pareiškėju, kad draudikas nebuvo maksimaliai atidus ir rūpestingas teikdamas informaciją apie žalos bylų administravimo eigą, tačiau šios aplinkybės nėra teisiškai reikšmingos sprendžiant klausimą dėl draudiko sprendimo nemokėti draudimo išmokų ir tęsti su 2020 m. liepos 16 d. eismo įvykiu susijusių žalos bylų administravimą pagrįstumo. Bylos duomenų pagrindu draudiko sprendimas tęsti žalos bylų administravimą laikytinas pagrįstu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis